

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ,
ПРИСВЯЧЕНИЙ 25-Й РІЧНИЦІ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я»**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
17 листопада 2017 року**

М. ЗАПОРІЖЖЯ

ОРГКОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Колесник Юрій Михайлович – ректор Запорізького державного медичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Заступники голови оргкомітету:

Книш Євгеній Григорович – завідувач кафедри управління і економіки фармації, медичного і фармацевтичного правознавства ЗДМУ, доктор фармацевтичних наук, професор

Алексєєв Олександр Германович – вчений секретар, доцент кафедри управління і економіки фармації, медичного і фармацевтичного правознавства ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук

Відповідальний секретар оргкомітету:

Аніщенко Михайло Анатолійович – старший викладач кафедри управління і економіки фармації, медичного і фармацевтичного правознавства ЗДМУ, кандидат юридичних наук

Члени оркомітету:

Алексєєва Ірина Миколаївна - доцент кафедри управління і економіки фармації, медичного і фармацевтичного правознавства ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент

Ткаченко Наталя Олександрівна - доцент кафедри управління і економіки фармації, медичного і фармацевтичного правознавства ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент

Скріпкін Сергій Васильович – начальник юридичного відділу ЗДМУ

Актуальні проблеми теорії та практики правового регулювання галузі охорони здоров'я: проблеми і перспективи: збірник тез доповідей науково-практичного круглого столу, присвяченого 25-й річниці прийняття Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (17 листопада 2017 року) / За заг. ред. д-ра мед. наук, професора, Заслуж. діяча науки і техніки України Ю. М. Колесника. – Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2017. – 152 с.

У збірнику представлені матеріали доповідей, що виражають теоретичні та практичні проблеми правового регулювання галузі охорони здоров'я в контексті сучасних тенденцій його розвитку, окреслено основні напрями їх вирішення. Авторами статей є науковці та практики галузі правознавства та охорони здоров'я з різних регіонів України, колом професійних інтересів яких є правові питання медицини та фармації.

Гончаров Михайло Сергійович. ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	57
Гороховська Олена Володимирівна. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА НЕОБЕРЕЖНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ЖИТТЯ.....	63
Давидов Павло Григорович. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ В УКРАЇНІ.....	64
Давидов Павло Григорович, Бебешко Ганна Василівна. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ В ПСИХІАТРІЇ.....	68
Демченко Вікторія Олександрівна, Ткаченко Наталя Олександрівна. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ.....	70
Дічко Ганна Олегівна. МЕДИЧНА РЕФОРМА У США – ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ, ЯКИЙ ДОЦІЛЬНО ЗАПОЗИЧИТИ.....	72
Дондик Наталя Яківна, Литвиненко Ольга Веніамінівна. ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДО МЕДИЧНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ.....	76
Дроздова Олена Валеріївна. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ ВІДОМОСТЕЙ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ОСОБИ В КОНТЕКСТІ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	79
Зарічна Тамара Пантелеймонівна, Кральська Світлана Валеріївна. ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В АПТЕЧНОМУ ЗАКЛАДІ З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	82
Зарічна Тамара Пантелеймонівна, Калугіна Тетяна Валеріївна. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ КОНФЛІКТУ В АПТЕЧНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	83
Кадуліна Інга Сергіївна. ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВІДНОВЛЕННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	84
Каплій Ольга Петрівна. ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ МЕДИЧНИХ ПРОТИПОКАЗАНЬ ДО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ....	87
Кобрусєва Євгенія Анатоліївна. МЕДИЧНА РЕФОРМА: КОРИСНИЙ ДОСВІД ПОЛЬЩІ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	89
Коверзєва Ганна Павлівна. СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	92
Колесніченко Дмитро Олександрович. ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	96
Крилова Олена Вікторівна. СПОСОБИ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ.....	99
Курисько Юлія Ігорівна. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	103

та адміністративні проступки або навіть злочини. Тому на першому етапі заплановано вивчення саме цього типу конфлікту.

Об'єкт дослідження - взаємовідносини відвідувачів аптек з фахівцями аптечних закладів м. Запоріжжя.

Після ознайомлення з рядом методик вивчення конфлікту в організації, ми зупинилися на методі опитування за допомогою анкети.

На першому етапі нами були виділені наступні можливі причини конфліктів відвідувачів з провізором(фармацевтом):

- питання, пов'язані з цінами на ліки;
- якість ліків і виробів медичного призначення;
- відсутність необхідних ліків на фармацевтичному ринку;
- відмова у прийнятті раніше купленого лікарського засобу;
- відмова у відпустці ліків без рецепта зі списку рецептурних препаратів;
- відпуск ліків з вичерпаним терміном придатності;
- відсутність інструкції із застосування ліків в упаковці;
- інша причина.

Дана інформація була включена в анкету як для відвідувачів, так і для співробітників аптеки для ранжування можливих вказаних причин.

Дане дослідження буде продовжено.

Кадуліна Інга Сергіївна,

юрисконсульт 1 категорії юридичного відділу

Запорізького державного медичного університету,

адвокат, член Національної асоціації адвокатів України

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ ЛІКУВАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВІДНОВЛЕННЯ: ЗАХИСТ ПРАВ ПАЦІЄНТІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУДІ З ПРАВ ЛЮДИНИ

Комплексний аналіз вітчизняної нормативно-правової бази дає можливість викристалізувати права пацієнтів і визначити ті прогалини, що характеризують чинне законодавство в цій царині. Найповніше регламентуються права пацієнтів Основами законодавства України про охорону здоров'я (далі - Основи), так званою декларацією прав людини у сфері охорони здоров'я. Окрім цього, права пацієнтів можемо визначити виходячи з норм Конституції України (далі - КУ), Цивільного кодексу України (далі - ЦК) та Клятви лікаря, затвердженої Указом Президента України (далі - Клятва).

Права пацієнтів частково закріплені у ст. 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я, а також у Конституції України та Цивільному

кодексі України. Як бачимо, є необхідність чіткого визначення прав пацієнтів, розширення їх каталогу та систематизації шляхом прийняття спеціалізованих актів, а саме Медичного кодексу України, Закону України "Про правовий статус пацієнтів в Україні", у яких би закріплювались права й обов'язки пацієнтів і гарантії їх забезпечення.

Починаючи з другої половини 1970-х років з'являється низка міжнародно-правових стандартів, присвячених правам пацієнтів. Зокрема Рекомендації Ради Європи щодо прав хворого і помираючого (1976), Хартія про права лікарняних пацієнтів (1979), Права пацієнта в Європі (ВООЗ, 1993). [1,2].

Дуже цікавим міжнародно-правовим стандартом у сфері прав пацієнтів є Європейська хартія прав пацієнтів від 15 листопада 2002 р.

Одним з найбільш досліджуваних питань медичного права в Україні залишається проблематика захисту прав пацієнтів. Комплексний аналіз чинного законодавства України дає підстави стверджувати, що пацієнт наділений значним обсягом прав, закріплено процесуальні гарантії для реалізації цих можливостей. Хоча проблем, пов'язаних із правозахисною, правозастосовною діяльністю є чимало. Вони, звичайно, зумовлені численними факторами, зокрема:

1) недоліками і прогалинами законодавства України у галузі охорони здоров'я;

2) не завжди коректним правозастосуванням і тлумаченням нормативно - правових актів у сфері охорони здоров'я;

3) проблемами юридичної практики у царині охорони здоров'я (наприклад, необхідність удосконалення механізмів захисту прав суб'єктів медичних правовідносин, недостатня кількість фахівців у галузі медичного права, відсутність незалежної медичної експертизи);

4) правовим нігілізмом медичних і фармацевтичних працівників, організаторів охорони здоров'я. Метою цього дослідження є систематизація практики Європейського Суду з прав людини (далі - ЄСПЛ), яка стосується розкриття змісту ключових прав пацієнтів, з'ясування ролі та значення Рішень для національної юридичної практики, з одночасним аналізом положень вітчизняного законодавства та міжнародно-правових стандартів у галузі прав людини та охорони здоров'я.

За роки своєї діяльності ЄСПЛ прийняв чимало Рішень, які стосуються захисту прав людини в галузі охорони здоров'я. Зазначимо, що Рішення ЄСПЛ мають вагомий вплив на національне законодавство загалом та правозастосовну практику зокрема, що розумно відображене у нормі ст. 17 Закону України "Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини" від 23 лютого 2006 р., згідно з якою суди застосовують у розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело

права. Ключеве права людини - праві на життя, без якого всі інші можливості втрачають своє значення. За ст. 2№ Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (1950) (далі - Конвенція) кожен має право на життя, яке охороняється законом. Українське законодавство закріплює невід'ємне право людини на життя, що гарантоване у ст. 27 Конституції України та ст. 281 Цивільного кодексу України, а також обов'язок держави - захищати життя людини.

Цікавим у контексті забезпечення цього права є кілька Рішень ЄСПЛ, які висвітлюють різні аспекти реалізації права на життя, зокрема Рішення Європейського Суду з прав людини "Во проти Франції" (Vo v. France) (2004), "Биржиковський проти Польщі" (Byrzykowski v. Poland) (2006), "Претті проти Великобританії" (Pretty v. the United Kingdom) (2002), "Яковенко проти України" (Yakovenko v. Ukraine) (2007), "Коваль проти України" (Koval v. Ukraine) (2006), "Вітольд Літва проти Польщі" (Witold Litwa v. Poland) (2000). [3,4].

Ще однією не менш важливою проблематикою є право на згоду та відмову від медичного втручання, що закріплено ст. 284 Цивільного кодексу України та ст. ст. 42, 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я. Конституційною основою цього права є ст. 29 Основного Закону України, в якій гарантовано право людини на особисту недоторканність. Але законодавець передбачає винятки і дозволяє у невідкладних випадках, коли реальна загроза життю хворого є наявною, згода хворого або його законних представників на медичне втручання не потрібна (п. 5 ст. 284 Цивільного кодексу України, ч. 2 ст. 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я).

Отже, як бачимо, ЄСПЛ у своїх Рішеннях торкається широкого спектра питань, які прямо чи опосередковано присвячені правам людини у галузі охорони здоров'я. Аналіз рішень Суду, використання їх у практичній діяльності сприятиме, по-перше, оптимізації правозастосовної і правозахисної діяльності у розгляді медичних справ. Вважаємо, що у "професійному арсеналі" правникам потрібно мати хоча б кілька ключових Рішень Суду, які сприятимуть тому, що позиція у медичній справі буде більш обґрунтованою і мотивованою, зважаючи на складність цієї категорії справ. По-друге, імплементація Рішень ЄСПЛ у вітчизняну юридичну практику, як видається, сприятиме поступовому удосконаленню законодавства України, усуненню неоднозначного тлумачення оціночних понять як правоохоронними органами, так і правозахисниками, "підсиленню" національних законодавчих постулатів.

Список використаних джерел:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон від 19.11.1992 № 2801-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
2. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України: Підручник / За заг. ред. д. ю. н., проф. С. Г. Стеценка. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. – 507 с.
3. Європейський Суд з прав людини: Матеріали практики (2004-2005 рр.): Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України. - Серія II. Коментарі прав і законодавства. Вип. 6. - Львів, 2006. - 440 с.
4. Європейський Суд з прав людини: Матеріали практики (2005-2006 рр.): Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Академії правових наук України. - Серія II. Коментарі прав і законодавства. Вип. 7. – К.: Фенікс, 2007. - 272 с.

Каплій Ольга Петрівна,

провідний юрисконсульт юридичного відділу
Запорізького державного медичного університету,
магістр права

ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ МЕДИЧНИХ ПРОТИПОКАЗАНЬ ДО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Відповідно до Конституції України кожен громадянин має право на освіту. Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.[1]

Але є певна категорія громадян, а саме громадяни з обмеженими можливостями (діти, а потім і дорослі діти іваліди), щодо навчання яких є безліч питань, які не врегульовані діючим законодавством України. Наша держава ще досить молода країна і ми прагнемо її вдосконалити. Питання